

Deurwaarder laat miljoenen verdwijnen

Bij gerechtsdeurwaarder TVK ging bijna drie miljoen euro, die werd beheerd voor klanten, in rook op. Het schandaal bedreigt het vertrouwen in de hele deurwaarderij.

In het kantoorgebouw Castor aan de Hogehilweg in Amsterdam Zuid-Oost vecht Mark van der Velden voor de toekomst van zijn bedrijf. Voor deurwaarderskantoor Touber, Van der Velden & Kassies (TVK) staan de zaken er niet rooskleurig voor. Afgelopen jaren zakte het kantoor diep in een financieel moeras. Daarbij verdween onder meer bijna drie miljoen euro die voor klanten werd beheerd. De financiële problemen leidden tot een reeks rechtszaken, de schorsing van Touber en Van der Velden en beslaglegging op hun bezittingen. Als de deurwaarder geen aanvullende financiering krijgt, lijkt faillissement onafwendbaar.

Van der Velden kruipt niet weg voor alle ellende. De 44-jarige deurwaarder beantwoordt persoonlijk zijn telefoon en is bij zaken die TVK betreffen in de rechtbank aanwezig. Als hij op kantoor ontvangt, maakt hij een zakelijke, vastberaden indruk. Inhoudelijk geeft hij echter weinig openheid van zaken. "Wij zitten inderdaad in zwaar weer. Daar leven wij al een tijdje mee. Maar onze grootste problemen zijn bijna opgelost. Wat is mijn belang om te praten?"

De wankelende positie van TVK is niet alleen een probleem van de eigenaren, de werknemers en de klanten van het deurwaarderskantoor. Vooral het gemak waarmee de miljoenen van klanten verdwenen, legt een bom onder het vertrouwen in de hele beroepsgroep. Ook doet het vragen rijzen over het toezicht van de overheid (zie kader Deurwaarder & toezicht).

Explosieve groei

Hoe kwam TVK in de problemen? Elf jaar geleden richtten Guus Touber (53) en Van der Velden hun deurwaarderskantoor op. Het bedrijf krijgt een aardige klantenkring. Omdat zij gerechtelijke vonnissen mogen uitvoeren en grote bevoegdheden hebben, zoals beslag leggen, zijn gerechtsdeurwaarders

de feitelijke sterke arm der wet. De zaken gaan zo goed dat in 1997 kandidaatsdeurwaarder Freddy Kassies (41) toetreedt tot de maatschap.

De explosieve groei begint echter eind jaren negentig, dankzij de opkomst van de mobiele telefonie en de liberalisering van die markt. In de keiharde concurrentieslag kijken nieuwe aanbieders als Ben, Dutchtone en Telfort niet altijd even selectief naar de kredietwaardigheid van hun klanten. TVK mag voor Telfort en Dutchtone de onbetaalde rekeningen gaan innen.

Donner: "integriteit in het geding"

Gedupeerden hebben de Nederlandse Staat aansprakelijk gesteld voor het verdwenen geld bij deurwaarder TVK. Op een verzoek tot een terugbetalingsregeling door TVK reageerde minister van Justitie Piet-Hein Donner eind 2004 in een vertrouwelijke brief negatief. Daarbij liet Donner geen misverstand bestaan over zijn oordeel. Een citaat: "Het publiek dient er volledig op te kunnen vertrouwen dat (door)betaling van gelden die een gerechtsdeurwaarder in de uitoefening van zijn functie onder zich neemt, gewaarborgd is. Ik hecht daarom zeer aan een goed beheer van derden-gelden op de daartoe bestemde kwaliteitsrekeningen; een tekort is onder geen beding acceptabel. Het verbruiken van gelden van derden (...) is een ernstige overtreding van de tuchtnorm en mogelijk een strafbaar feit. Tegen dit soort onrechtmatig handelen, waarbij de integriteit ernstig in het geding is (hetgeen de gehele beroepsgroep kan raken) moet daadkrachtig worden opgetreden."

"daadkrachtig optreden"

TVK laat door ict-specialist Alex Brus-sen (48) een geavanceerd automatiserings-systeem ontwikkelen, waardoor het kantoor bulkvorderingen aankan. Bij een klant als Telfort gaat het al snel om vele duizenden wanbetalers. Automatisering is zo belangrijk, dat Brus-sen als vierde vennoot toetreedt tot TVK. De ambities zijn groot. Het aantal medewerkers groeit tot honderd, het aantal gehuurde etages tot vijf.

In 2000 krijgt TVK een mooie opdracht, dit keer uit de bankwereld. Door de roebelcrisis zijn eind jaren negentig veel Russische banken in de problemen gekomen. Ook de Russische SBS Agro Bank wankelt. De buitenlandse investeringsmaatschappij Tradex legt beslag op de aandelen van de Amsterdamse vestiging van de Russische bank.

Slim, want de Nederlandse vestiging van SBS Agro, gevestigd in een monumentaal pand aan de Amsterdamse Herengracht, is een aantrekkelijk bezit. Onder de naam Stoliczny Bank was het de eerste Russische bank die in 1994 een volledige bankvergunning kreeg van De Nederlandsche Bank.

Eind 2000 wordt de bank, inmiddels omgedoopt tot Amsterdam Trade Bank, onder verantwoordelijkheid van deurwaarder TVK verkocht aan de Russische Alfa Bank. Dan blijken echter dertien partijen, waaronder de Amerikaanse zakenbank Lehman Brothers, een deel van de opbrengst van 2,85 miljoen euro te claimen. In afwachting van een oordeel van de rechter worden de miljoenen gestald op een rekening derdegelden van TVK. Omdat dergelijke kwaliteitsrekeningen buiten het eigen vermogen van een kantoor blijven, lopen de tegoeden van klanten geen gevaar als de deurwaarder onverhoopt failliet gaat.

Intussen blijft TVK snel groeien. "Wij hebben de potentie en ambitie om op de Europese markt een toonaangevende rol te gaan spelen", schrijft het kantoor destijds in een advertentie. TVK investeert fors in een nieuw kantoor in België en allerlei nieuwe activiteiten in Nederland.

Plannen genoeg, maar geld te weinig. Door de grote investeringen in de groei en operationele problemen verslechtert de financiële positie van TVK snel. In 2002 en 2003 neemt het deurwaarderskantoor enkele crisismanagers in dienst om de problemen op te lossen en de financiën te verbeteren. Er verdwijnen tientallen banen. "Wij zijn inmiddels ingekrompen tot 35 werknemers", zegt Van der Velden. "We huren nog maar drie etages."

Het beëindigen van activiteiten in België en Nederland kost in 2003 1,6 miljoen euro. Ook operationeel schrijft TVK rode cijfers. In totaal komt het nettoverlies uit op 2,3 miljoen. Het eigen vermogen van de maatschap is eind 2003 2,75 miljoen negatief, volgens de jaarrapportage van de accountant van Price Waterhouse.

Als het Amsterdamse deurwaarderskantoor TVK geen aanvullende financiering krijgt, dreigt faillissement

Nog ernstiger is dat de accountant een tekort van circa 2,8 miljoen euro in de balanspositie constateert. In andere woorden: geld dat TVK op zijn derdengeldrekening voor klanten beheert, is foetsie. "De toezichthouder heeft een klacht ingediend bij de Kamer van Gerechtsdeurwaarders", schrijft Price Waterhouse. De accountant moet concluderen dat "het voortbestaan van de maatschap onzeker is."

De problemen groeien TVK in 2004 boven het hoofd. In augustus begint een van de grootste klanten, kabelmaatschappij UPC, een kort geding tegen het deurwaarderskantoor. TVK draagt geen inkomsten meer af uit de portefeuille wanbetalers van UPC. De kabelexploitant vordert bijna één miljoen euro. Van der Velden beweert dat dat los staat van de financiële problemen van TVK. "De kosten die wij maakten, waren groter dan de opbrengsten. Logisch dat wij niets meer afdroegen." Rechter Albert Beukenhorst denkt er anders over, en sommeert TVK zes ton aan UPC te betalen. Volgens bedrijfsjurist Bo van Zeeland van UPC wacht de kabelmaatschappij overigens nog steeds op een deel van dat geld.

Ook in een andere zaak draagt TVK geen geld af. Het betreft een portefeuille met wanbetalers van Telfort. In 2003 had het telecombedrijf een grote portefeuille dubieuze debiteuren verkocht aan SMI, een bedrijfje van een financieel adviseur uit Zeeuws-Vlaanderen. SMI is contractueel verplicht het incasso bij TVK te laten. De deurwaarder draagt echter geen euro af aan SMI. Opnieuw zegt TVK eerst de vooruitbe-

"GELD STALLEN BIJ EEN DEURWAARDER GEEFT VERTROUWD GEVOEL"

taalde kosten te willen goedmaken. Als SMI het incasso uit handen geeft aan een ander kantoor, leidt dat tot een nieuwe rechtszaak. Telfort, die vreest voor een claim van TVK, eist begin maart in kort geding dat SMI bij het Amsterdamse kantoor blijft.

Het tekort op de derdengeldrekening van TVK blijft intussen bestaan. De klacht die toezichthouder Bureau Financieel Toezicht hierover heeft ingediend bij de Kamer van

Deurwaarder & toezicht

Het gemak waarmee bij deurwaarder TVK bijna drie miljoen euro van klanten verdween, legt een bom onder het vertrouwen in de hele beroepsgroep. Volgens woordvoerder Nienke van Bockhoven van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) telt Nederland zo'n zevenhonderd (kandidaats-)deurwaarders, werkzaam op zo'n tweehonderd kantoren. Elk kantoor is wettelijk verplicht een rekening voor derdengelden te hebben, voor het beheer van geld van klanten. Die rekeningen staan los van het eigen vermogen van de kantoren, waardoor de klanten bij faillissement niet worden geraakt. Volgens directeur Paul Hadewegg Scheffer van het Bureau Financieel Toezicht (BTF), dat onder meer toezicht houdt op derdengeldrekeningen van deurwaarders, staat op deze rekeningen gemiddeld "enkele miljoenen" per kantoor. Uitgaande van een conservatieve schatting van twee miljoen per kantoor beheren Nederlandse deurwaarders dus al snel vierhonderd miljoen euro. Hoe bij TVK bijna drie miljoen kon verdwijnen, is moeilijk te begrijpen. De controle op derdengeldrekeningen is streng, legt Van Bockhoven uit. "Deurwaarders moeten per maand inzicht kunnen geven in hoeveel geld beschikbaar is op zo'n rekening, en hoeveel verschuldigd is. Daartussen mag geen verschil bestaan. Elk kwartaal moeten de kantoren de gegevens opgeven aan het BFT. Ook zijn deurwaarders verplicht de jaarrapportages van hun accountants door de toezichthouder te laten bekijken." Sinds de invoering van de Gerechtsdeurwaarderswet in 2001 is het toezicht veel strenger geworden. Maar blijkbaar nog niet streng genoeg, zoals blijkt uit het geval TVK.

Gerechtsdeurwaarders (KvG), leidt in september tot een veroordeling van Touber en Van der Velden. De veroordeling wordt in februari 2005 bevestigd. Beide deurwaarders worden twee maanden geschorst.

Het tekort wordt echt nijpend als in de loop van 2004 duidelijk wordt welke partijen recht hebben op de 2,85 miljoen uit de verkoop van de Russische bankdochter. Als zij hun tegoeden komen ophalen bij TVK, blijken de centen verdwenen. "Dat verraste ons", aldus advocaat Piet-Hein Berkhout van schuldeiser Tradex. "Als je geld stalt bij een deurwaarder, geeft dat een vertrouwd gevoel. Dan ga je ervan uit dat het geld er is als je het nodig hebt." Gelukkig voor de schuldeisers is de overheid verantwoordelijk voor dergelijke tegoeden op derdengeldrekeningen van gerechtsdeurwaarders. "Wij konden onze hand dus ophouden bij de Staat", verklaart Berkhout.

Op 4 november moeten Touber en Van der Velden persoonlijk op het ministerie van justitie tekst en uitleg geven. Daarbij verzoeken de deurwaarders om een terugbetalingsregeling. Als de Staat het geld ineens wil terughalen bij TVK, dreigt faillissement.

Afgelopen kwart eeuw kwam het maar een enkele keer voor dat een deurwaarder failliet ging. Minister van Justitie Piet-Hein Donner is *not amused*. Een maand later wijst hij een regeling in een vertrouwelijke brief af, in harde bewoordingen (zie kader Donner). De schade probeert de Staat inmiddels te verhalen op Touber en Van der Velden. Vooruitlopend op een vonnis is vorige maand beslag gelegd op hun bezittingen.

Paardenrennen

Waar de verdwenen Russische bankmiljoenen zijn gebleven? Deurwaarder Van der Velden ontkent het geld in eigen zak te hebben gestoken. "We hebben het niet vergokt bij de paardenrennen. Ook ging het niet zitten in de demping van verliezen van TVK." Volgens de deurwaarder is het geld gebruikt

"WE VINDEN ELKAAR KLOOTZAKKEN, MAAR MOETEN ZAKELIJK ZIJN"

ter voorfinanciering van nieuwe klanten. Als ik voor tienduizend vorderingen honderd euro kosten maak, heb ik een miljoen nodig. Dat zijn forse bedragen."

Het gebruik van derdengelden voor de eigen bedrijfsvoering is echter verboden. "Natuurlijk zijn er fouten gemaakt", erkent Van der Velden. "Het betrof een financiering waarvan we dachten dat die binnen een week terug zou zijn. Dat was niet het geval. Een deurwaarder moet op straat werken. Maar tegelijk wordt hij geacht als ondernemer de zaken op kantoor goed op orde te hebben. Daar is het misgegaan."

Van der Velden zegt licht te zien aan het einde van de tunnel. "De zaak met UPC is bijna opgelost. En inmiddels is er ook overeenstemming met SMI en Telfort. We mogen elkaar klootzakken vinden, maar we moeten wel zakelijk blijven." Raadsliden Hans Stoker en Peter Geervliet van SMI bevestigen een akkoord, maar willen geen toelichting geven. UPC noemt het "een te rooskleurige voorstelling van zaken".

Ook voor de vordering van de Staat zegt Van der Velden een oplossing te hebben. "We zijn bijna rond met een kapitaalcrachtige partner." De partner, waarvan de deurwaarder de naam niet wil noemen, moet een kapitaalinjectie doen. Met dat geld zou TVK de Staat in een keer kunnen terugbetalen. "Daarmee is de kous dan af", aldus deurwaarder. "Voor de dingen die we verkeerd hebben gedaan, worden we al gestraft door de schorsing." Volgens een crisismanager, die tot vorig jaar bij TVK werkte, is het kantoor echter al heel lang bezig met het vinden van een geldschietter. "Ik had verwacht dat ze allang in veilige haven zouden zijn."

■ MATHIJS.SMIT@reedbusiness.nl

Toezicht op de toezichthouder

Paul Frentrop
Directeur van Deminor Nederland
Hij schrijft deze column
op persoonlijke titel

De toezichthouder op de financiële wereld laat opzichtig steken vallen. De AFM vangt hoge budgetten en breidt gestaag uit. Maar neemt het aantal misstanden af?

Andermans geld brengt velen in verleiding. Spelers in de financiële wereld staan daarom onder toezicht, al houdt de regering van oudsher afstand. Zij huurt toezichthouders in. Nieuw is dat minister Zalm van financiën met slechts één toezichthouder van doen wil hebben. Dus Arthur Docters van Leeuwens Autoriteit Financiële Markten (AFM) moet steeds meer 'tuintjes', zoals de verschillende toezichtgebieden intern worden genoemd, vrij van onkruid houden. Als de AFM er een nieuw tuintje bij krijgt, veroorzaakt dat stevast rumoer.

Laatst weer het plan van minister Zalm om de accountants. Dankzij het CDA wisten de accountants van AFM nog even buiten houden. Maar ook in het dagelijks leven betreedt de AFM nieuw terrein. Dat merkte de Amsterdamse horeca toen de heer Docters van Leeuwen zijn vaste stek in het restaurant van Hotel The Grand inruilde voor een vaste tafel in restaurant Excelsior van Hotel de l'Europe. Daar weet men nu ook dat als de voorzitter van de AFM zijn hand opsteekt, de wijn geserveerd moet worden. Kennis die tot dusverre was voorbehouden aan de bedienden van voormalig Koningin Juliana, die dezelfde gewoonte had. Naar de reden van deze wijziging in de executie van het toezichtbeleid, kan slechts gegist worden. Dat Hotel de l'Europe op

ALS DOCTERS VAN LEEUWEN ZIJN HAND OP-STEKT, MOET DE WIJN GESCHONKEN WORDEN

loopafstand van het hoofdkantoor van de AFM ligt, kan de reden niet zijn, want ook die tweehonderd meter laat de heer Docters van Leeuwen zich rijden. Bovendien beschikt de sterk groeiende AFM over steeds meer kantoorruimte in het financiële centrum. Zo wordt het voormalig hoofdkantoor van PCM aan de Gouden Bocht, dat de uitgever in het kader van bezuinigingen verliet, nu door de AFM gebruikt. Naast advocaat Moskowitz zitten nu medewerkers van de AFM meldingen door te pluizen.

Door de continue uitbreiding van zijn werkterrein heeft de AFM steeds nieuwe mensen nodig. Nu houden 380 personen toezicht en dit jaar moeten daar nog 140

mensen bijkomen. Goed nieuws voor de arbeidsmarkt.

Maar hoe staat het met de kwaliteit van die mensen? De Algemene Rekenkamer is daar vooralsnog niet over te spreken en voor de geïnteresseerde leek staat ook nog niet vast dat naarmate de AFM groeit, het aantal misstanden in financieel Nederland afneemt.

Collega Bomhoff signaleerde onlangs dat de AFM inzake aandelenlease niet indrukwekkend heeft geopereerd. Persoonlijk was ik niet onder de indruk van het optreden van de AFM inzake Ahold, Shell en World Online.

De AFM zelf voelt ook nattigheid en organiseerde daarom begin deze maand een 'buitendag' om het eigen optreden te evalueren. Gesproken werd over de identiteit van de organisatie en men huurde trainers in voor presentatietechnieken.

Dat belooft niet veel goeds, maar wel meer kosten. Wat mogen consumenten eigenlijk terug verwachten voor al die belastingeuro's die de AFM laten groeien? Niet al te veel. De ervaring in de Verenigde Staten leert dat een instelling als de *Securities and Exchange Committee* aldaar wel nuttig werk doet, maar dat het echte vuurwerk afkomstig is van ambitieuze officieren van justitie. Een toezichthouder die zich slechts ten doel stelt naleving van de regels te controleren kan nooit beter zijn dan die regels. En regels in de financiële wereld, zijn niet altijd indrukwekkend. Een ambitieuze officier van justitie, die later nog eens tot hogere ambten gekozen wil worden, kan bereiken dat de regelgeving wordt aangescherpt als gevolg van processen die hij aanspant.

Als we de AFM langs die maatlat leggen, dan kunnen we van de heer Docters van Leeuwen in zijn huidige functie minder verwachten dan in zijn voormalige functie als baas van het Openbaar Ministerie. Kortom, de neiging van minister Zalm om alle toezicht bij de AFM te concentreren, lijkt vooral ingegeven door het ambtelijke instinct, dat alles netjes in de juiste vakjes onder wil brengen. Voor een daadwerkelijke verbetering van de financiële mores is echter een toezichthouder nodig die bereid is zijn nek uit te steken. Dat heeft de AFM nog nooit gedaan. Diens voorzitter is met allerlei andere zaken bezig en lijkt te zijn opgestegen tot een zo hoog niveau, dat op hem niemand meer toe kan zien.